

TEISINGUMO TEISMO (antroji kolegija) SPRENDIMAS

2010 m. spalio 21 d.*

Byloje C-81/09

dėl *Symvoulio tis Epikrateias* (Graikija) 2008 m. spalio 17 d. sprendimu, kurį Teisingumo Teismas gavo 2009 m. vasario 25 d., pagal EB 234 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

Idryma Typou AE

prieš

Ypourgos Typou kai Meson Mazikis Enimerosis,

TEISINGUMO TEISMAS (antroji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkas J.N. Cunha Rodrigues, teisėjai A. Arabadjiev, A. Rosas (pranešėjas), U. Løhmus ir P. Lindh,

* Proceso kalba: graikų.

generalinė advokatė V. Trstenjak,
posėdžio sekretorė L. Hewlett, vyriausioji administratorė,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2010 m. kovo 11 d. posėdžiui,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

- Graikijos vyriausybės, atstovaujamos P. Mylonopoulou ir M. Apessos bei N. Marioli,
- Europos Komisijos, atstovaujamos G. Braun ir G. Zavvos,

susipažinęs su 2010 m. birželio 2 d. posėdyje pateikta generalinės advokatės išvada,

priima šį

Sprendimą

- 1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl 1968 m. kovo 9 d. Pirmosios Tarybos direktyvos Nr. 68/151/EEB dėl apsaugos priemonių, kurių valstybės narės, siekdamos suvienodinti tokias apsaugos priemones visoje Bendrijoje, reikalauja iš Sutarčių 58 straipsnio antroje pastraipoje apibrėžtų bendrovių, jų narių ir kitų interesų apsaugai, koordinavimo (OL L 65, p. 8; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 17 sk., 1 t., p. 3; toliau – Pirmoji direktyva) išaiškinimo.

- 2 Šis prašymas buvo pateiktas nagrinėjant ginčą tarp Atėnuose pagrindinę buveinę turinčios akcinės bendrovės *Idryma Typou AE* bei *Ypourgos Typou kai Meson Mazikis Enimerosis* (Spaudos ir visuomenės informavimo priemonių reikalų ministras) dėl šiai bendrovei paskirtos baudos už televizijos transliuotojų veiklą reglamentuojančių teisės aktų ir etikos taisyklių pažeidimą.

Teisinis pagrindas

Sąjungos teisės aktai

- 3 Pirmosios direktyvos pirmosios trys konstatuojamosios dalys suformuluotos taip:

„kadangi [EEB sutarties] 54 straipsnio 3 dalies g punkte ir Bendrojoje įsisteigimo laisvės suvaržymų panaikinimo programoje numatytas koordinavimas turi būti įgyvendintas skubiai, ypač bendrovėse, kurių turtinė atsakomybė yra ribojama akcijomis, ar kitaip ribotos turtinės atsakomybės bendrovėse, nes jų veikla dažnai peržengia nacionalinių teritorijų sienas;

kadangi itin svarbu yra suderinti nacionalinės teisės nuostatas dėl informacijos atskleidimo, tokių bendrovių prisiimtų įsipareigojimų galiojimo ir tokių bendrovių negaliojimo, ypač siekiant apsaugoti trečiųjų šalių interesus;

kadangi šiais klausimais Bendrijos nuostatos dėl tokių bendrovių turi būti priimtos tuo pačiu metu, nes vienintelė apsaugos priemonė, kurią jos siūlo trečiosioms šalims, yra turtas“.

- 4 Pirmosios direktyvos 1 straipsnyje, iš dalies pakeistame Sutartimi dėl Graikijos Respublikos stojimo sąlygų ir Sutarčių, kuriomis yra grindžiama Europos Sąjunga, pritaikomųjų pataisų (OL L 291, 1979, p. 17), numatyta:

„Šioje direktyvoje nurodytos suderinimo priemonės turi būti taikomos valstybių narių įstatymams ir kitiems teisės aktams dėl tokių rūšių bendrovių:

<...>

— Graikijoje:

ανώνυμη εταιρία, εταιρία περιορισμένης ευθύνης, ετερόρρυθμη κατά μετοχές εταιρία
(akcinė bendrovė, uždaroji akcinė bendrovė, komanditinė bendrovė).“

- 5 Pirmojoje direktyvoje yra trys skirsniai. Pirmasis reglamentuoja bendrovių dokumentų atskleidimą, antrasis – bendrovės išipareigojimų, kuriuos ji prisiima per savo organus, galiojimą, o trečiasis – bendrovių negaliojimą.

Nacionalinės teisės aktai

- 6 Graikijos Konstitucijos 15 straipsnio 2 dalies redakcijoje, galiojusioje iki Konstitucijos reformos 2001 m., buvo numatyta, kad radiją ir televiziją tiesiogiai kontroliuoja valstybė.

- 7 Įstatymu Nr. 2863/2000 „Nacionalinė radijo ir televizijos taryba bei kitos radijo ir televizijos paslaugų teikimo sektoriaus institucijos ir įstaigos“ (FEK A' 262) įsteigta Nacionalinė radijo ir televizijos taryba (*Ethiko symvoulío radiotileorasis*, toliau – ESR).

- 8 Įstatyme Nr. 2328/1995 „Privačios televizijos ir vietinio radijo teisinė tvarka, klausimų, susijusių su radijo ir televizijos rinka, reglamentavimas ir kitos nuostatos“ [FEK A' 159, šioje byloje taikytina redakcija po jo pakeitimo Įstatymu Nr. 2644/1998 „dėl mokamų radijo ir televizijos paslaugų teikimo“, FEK A' 233; toliau – Įstatymas Nr. 2328/1995] apibrėžiama privačios televizijos ir vietinio radijo teisinė tvarka bei funkcionavimo pagrindas.

- 9 Šiame įstatyme, be kita ko, reglamentuojama licencijų kurti, steigti ir transliuoti televizijos kanalą išdavimo tvarka ir dalyvavimas tokį prašymą išduoti licenciją pateikiančiose akcinėse bendrovėse. Toks dalyvavimas iš principo turi būti grindžiamas vardinėmis akcijomis. Įvairiose įstatymo nuostatose bendrovės, turinčios leidimą kurti, steigti ir valdyti televizijos transliuotoją, akcinio kapitalo dydis, kurį gali turėti fizinis ar juridinis asmuo, ribojamas iki 25 %. Be to, apie visus akcijų perleidimus, viršijančius 2,5 % akcinio kapitalo, turi būti pranešta ESR.

10 Įstatymo Nr. 2328/1995 3 straipsnyje numatyta:

„1. b) Visose laidose (įskaitant ir reklamą), kurios transliuojamos per radiją ir televiziją, privalo būti gerbiami visų asmenų, kurių atvaizdas parodomas ekrane arba kurių nurodomas vardas ir pavardė ar pavadinimas arba pateikiama kita informacija, kurios pakanka asmeniui identifikuoti, asmenybė, garbė, reputacija, privatus ir šeiminis gyvenimas, profesinė, socialinė, mokslinė, meninė, politinė arba kita veikla.“

11 Įstatymo Nr. 2328/1995 3 straipsnio 15 dalyje numatyta, kad ESR rengia žurnalistų profesinės etikos kodeksus. ESR potvarkio Nr. 1/1991 5 straipsnyje numatyta, jog „draudžiama vaizduoti asmenis taip, kad esant tam tikroms sąlygoms galėtų būti skatinamas jų pažeminimas, socialinė izoliacija arba diskriminacija. <...>“

12 Įstatymo Nr. 2328/1995 4 straipsnyje numatyta:

„1. Visais atvejais, kada pažeidžiamos: a) nacionalinės teisės aktų nuostatos, Europos Sąjungos ir tarptautinės [teisės nuostatos], tiesiogiai ar netiesiogiai reglamentuojančios privačių televizijos transliuotojų veiklą ir bendresne prasme privačios televizijos funkcionavimą; b) <...> etikos taisyklės, nurodytos šio įstatymo 3 straipsnyje, <...> skiriamos šios nuobaudos: a) rekomendacijos ir įspėjimai; b) bauda nuo penkių iki penkių šimtų milijonų GDR <...>; c) atitinkamos transliuotojo laidos laikinas, iki trijų mėnesių, transliavimo sustabdymas [arba] visiškas nutraukimas; d) visos televizijos programos laikinas, iki trijų mėnesių, transliavimo sustabdymas; e) leidimo eksploatuoti kanalą atėmimas; ir f) etikos pobūdžio sankcijos (pvz., privalomas pranešimo apie kitas paskirtas sankcijas rodymas). ESR nedelsdama perduoda savo sprendimą *Ypourgos Typou kai Meson Mazikis Enimerosis*, kuris patikrina jo teisėtumą ir priima sprendimą dėl nuobaudos paskyrimo. Šiame straipsnyje nurodytos administracinės nuobaudos rūšį ir jos dydį lemia pažeidimo sunkumas, programos, per kurią buvo padarytas pažeidimas, žiūrovų skaičius, leidimą turinčio asmens teikiamų radijo ir

televizijos paslaugų rinkos dalis, realizuotų ar planuojamų investicijų dydis ir galimas pakartojimas. ESR sprendimas, kuriame numatomas šioje dalyje minėtų nuobaudų taikymas, privalo būti išsamiai bei konkrečiai motyvuotas ir priimamas visais atvejais po to, kai išklausomos suinteresuotos šalys per šios institucijos plenarinį posėdį.

<...>

3. Prieš tai nurodytose dalyse numatytos baudos solidariai skiriamos ne tik bendrovei ir asmeniškai jos teisėtam atstovui (arba teisėtiems atstovams) bei valdybos nariams, bet ir visiems akcininkams, turintiems daugiau kaip 2,5% jos akcijų.

<...>

5. Prieš tai minėtos administracinės nuobaudos nepriklauso nuo galimos baudžiamosios ar civilinės atsakomybės.“

Ginčas pagrindinėje byloje ir prejudicinis klausimas

- 13 Ieškovė pagrindinėje byloje yra akcinė bendrovė, *Nea Tileorasi AE*, televizijos kanalo *Star Channel* savininkės akcininkė.
- 14 *Symvoulio tis Epikrateias* ieškovė ginčija *Ypourgos Typou kai Meson Mazikis Enimerosis* sprendimą Nr. 11840/E/11.5.2001, kuriuo jai ir bendrovei *Nea TileorasiAE* bei kitiems akcininkams ir jos valdybos nariams solidariai buvo paskirta 10 000 000 GDR (apytiksliai 29 347 EUR) bauda, nes per 2000 m. vasario 14 d. televizijos kanalo *Star Channel* pagrindines žinias pateikta informacija buvo pažeista pareiga gerbti kelių asmenų asmenybę, garbę, orumą ir privatų gyvenimą bei pareiga laikytis jų nekaltumo prezumpcijos. Be to, ji ginčija ESR sprendimą Nr. 122/91/20.4.2000, kuriuo remiantis buvo priimtas ginčijamas ministro sprendimas.
- 15 Bylą nagrinėjanti *Symvoulio tis Epikrateias* ketvirtoji kolegija dėl ypatingos bylos svarbos pateikė ją nagrinėti plenarinei sesijai.
- 16 *Symvoulio tis Epikrateias* atliko Įstatymo Nr. 2328/1995 4 straipsnio 3 dalies, kiek joje numatoma nuobauda bendrovės akcininkams, konstitucingumo kontrolę Graikijos Konstitucijos 5 straipsnyje numatyto ekonomikos laisvės principo atžvilgiu. Ji iš esmės mano, kad nacionalinis teisės aktų leidėjas turi teisę priimti nuo bendros akcinių bendrovių teisės, būtent nuo akcininko atsakomybės už juridinio asmens skolas nebuvimo principo, kuris yra pagrindinis ir privalomas bendrosios akcinių bendrovių teisės principas, bet ne konstitucinis principas, nukrypstančias nuostatas. Nacionalinis teisės aktų leidėjas turi *a fortiori* šią galimybę specialių bendrovių, kurios tenkina viešuosius interesus ir kurias tiesiogiai kontroliuoja valstybė, atžvilgiu. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pažymi, kad bet kuriuo atveju Įstatymo

Nr. 2328/1995 4 straipsnio 3 dalyje numatyta ne akcininkų solidari atsakomybė už juridinio asmens „skolas“, bet taikomos administracinės nuobaudos tiek bendrovei, tiek privatiems asmenims, kuriems taikytina ši nuostata. Galiausiai dėl šios nuostatos nėra neįmanoma arba labai sudėtinga įmonei vykdyti veiklą.

- 17 Tačiau *Symvoulio tis Epikrateias* pateikia teisėjų mažumos nuomonę, kad ginčijama nuostata įpareigoja televizijos akcinių bendrovių akcininkus mokėti šiai bendrovei paskirtas administracines nuobaudas už teisės aktų nuostatų vykdant jos veiklą pažeidimą ir todėl sudaro sąlygas atsirasti skolai, kuri padidina bendrovės įsipareigojimus. Šia nuostata pažeidžiami pagrindiniai akcinių bendrovių teisės principai, būtent rizikos akcininkui ribojimas, ir todėl ekonomikos laisvės principas, kuris saugomas Graikijos Konstitucijos 5 straipsniu ir kuris apima teisę kurti komercines bendroves, nes laisvos rinkos ekonomika be tokių bendrovių negalėtų veikti. Principas, pagal kurį tik akcinė bendrovė atsako už savo skolas, yra esminis kapitalo bendrovės, o tokia yra akcinė bendrovė, požymis. Neturi reikšmės tai, ar bendrovės vykdoma veikla tenkina viešasis interesas, ar ją kontroliuoja valstybė.

- 18 *Symvoulio tis Epikrateias*, nagrinėdama proporcingumo principą, mano, kad ginčijamais teisės aktais siekiama teisėto tikslo ir jie nėra akivaizdžiai neproporcingas ekonomikos laisvės apribojimas jais siekiamų tikslų atžvilgiu, nes šie teisės aktai akivaizdžiai neturėtų būti laikomi kaip neleidžiantys įmonei veikti privačių televizijos kanalų kūrimo ir transliavimo sektoriuje arba gerokai apsunkinantys šią veiklą.

19 *Symvoulio tis Epikrateias*, be kita ko, tvirtina, kad nacionalinis teisės aktų leidėjas, žinantis šalies televizijos rinkos sąlygas ir realią situaciją, mano, jog akcininkas, kuris turi daugiau kaip 2,5 % visų akcijų, yra ne paprastas bet, iš esmės profesionalus investuotojas, kuris dėl turimų akcijų bendrovėje gali daryti įtaką juridinio asmens valdymui ir todėl televizijos transliuotojo veiklai. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas mano, kad šis esminis nacionalinio teisės aktų leidėjo vertinimas negali būti laikomas nei akivaizdžiai klaidingu, nei netinkamu, jei atsižvelgiama į tai, kad pagal Įstatymą Nr. 2328/1995 maksimali akcinio kapitalo dalis, kurią gali turėti akcininkas (fizinis ar juridinis asmuo), negali viršyti 25 % ir kad todėl kelių akcininkų bendradarbiavimas su bendrovės administracija yra būtinas siekiant daryti įtaką bendrovės valdymui.

20 Tačiau *Symvoulio tis Epikrateias* nurodo ir savo narių mažumos nuomonę, kuria išreiškiamos abejonės dėl tokios objektyvios akcininkų atsakomybės formos, kuri atgraso nuo televizijos akcinių bendrovių akcijų įsigijimo. Priemonė nėra tokia, kad galėtų palengvinti siekiamo tikslo įgyvendinimą, nes šiek tiek daugiau kaip 2,5 % akcijų nepakanka daryti įtaką bendrovės reikalų valdymui ir išvengti, kad ji neveiktų priešingai etikos taisyklėms. Ši priemonė iš tikrųjų prilygsta nuobaudos televizijos akcinės bendrovės akcininkui, turinčiam ribotą akcinio kapitalo dalį, paskyrimui vien todėl, kad jis yra tokio tipo akcinės bendrovės akcininkas.

21 Atsižvelgdamas į tai prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas abejoja dėl Įstatymo Nr. 2328/1995 4 straipsnio 3 dalies suderinamumo su įvairiomis joje nurodytomis Sąjungos direktyvomis dėl bendrovių.

22 Šiuo atžvilgiu *Symvoulio tis Epikrateias* mano, kad Įstatymo Nr. 2328/1995 4 straipsnio 3 dalies ir direktyvų dėl bendrovių taikymo sritys nesutampa. Šiose nėra jokių susijusių nuostatų, *a fortiori* draudžiančių numatyti įpareigojimą akcinės bendrovės akcininkams, turintiems tam tikrą procentais išreikštą kiekį akcijų, solidariai su juridiniu asmeniu sumokėti baudą, skirtą už teisės aktų pažeidimą dėl juridinio asmens, t. y. akcinės bendrovės, veiklos bendrąja prasme, konkrečiai šiuo atveju dėl juridinio asmens – akcinės bendrovės, turinčios leidimą kurti ir valdyti televizijos transliuotoją. Toks draudimas neturėtų būti siejamas su Pirmosios direktyvos 1 straipsniu, kuriame Sąjungos teisės aktų leidėjas tik nurodo valstybėse narėse jau esamas bendrovių formas ir kurių atžvilgiu taikomos nagrinėjamos direktyvos nuostatos.

23 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismo nuomone, net jei laikytume, kad Pirmosios direktyvos ir Įstatymo Nr. 2328/1995 4 straipsnio 3 dalies taikymo sritis apima tą pačią sferą, ši nuostata neprieštarautų minėtos direktyvos 1 straipsniui. Šiame 1 straipsnyje nepateikiamas akcinės bendrovės apibrėžimas ir tik nurodomos bendrovių, kurioms jis taikomas, formos. Taigi Sąjungos teisė nedraudžia nacionalinės teisės aktų leidėjui nustatyti naujas bendrovių formas, kurios nepriskirtinos direktyvų dėl bendrovių taikymo sričiai, arba kurti akcines bendroves (specialias), kurių atžvilgiu taikomos nuostatos, kuriomis nukrypstama nuo Sąjungos akcinių bendrovių teisės, jei, žinoma, šios nukrypti leidžiančios nuostatos neprieštarauja specialioms direktyvų dėl bendrovių ir bendrosios Sąjungos teisės nuostatomis, o tai yra būtent toks atvejis, kalbant apie Įstatymo Nr. 2328/1995 4 straipsnio 3 dalį.

24 *Symvoulio tis Epikrateias* teigimu, tai, kad Sąjungos teisė neužtikrina akcinės bendrovės akcininkų atsakomybės už juridinio asmens skolas nebuvimą, išplaukia ne tik iš to, kad daugumos valstybių narių teisės sistemose kelerius dešimtmečius, ypač

teismų praktikoje, įtvirtintas juridinio asmens autonomijos panaikinimo principas, kuris esant tam tikroms sąlygoms lemia akcininkų atsakomybę už akcinės bendrovės išsipareigojimus, nepaisant klausimo, ar minėtas principas prieštarauja Sąjungos teisei, bet ir iš to, kad nepradėtos derinti tokios teisės subjekto autonomijos panaikinimo sąlygos.

25 Tačiau kai kurie *Symvoulio tis Epikrateias* nariai išreiškia mažumos nuomonę, kad Pirmosios direktyvos 1 straipsnyje vartojami žodžiai „akcinė bendrovė“ turi privalomą minimalų turinį. Jų teigimu pagrindiniai akcinės bendrovės požymiai, nuo kurių nacionalinės teisės aktų leidėjas negali nukrypti, yra:

a) griežtas bendrovės ir jos akcininkų turto atskyrimas ir

b) asmeninės akcininkų atsakomybės už bendrovės skolas nebuvimas, nes akcininkai tik privalo įnešti savo įnašą, kuris atitinka jų bendrą akcinio kapitalo turimą dalį.

26 Be to, šie nariai pažymi, kad nei vienoje Europos Sąjungos valstybės narės teisės sistemoje, nei teisės aktuose, nei teismų praktikoje nebuvo pripažinta, kad kyla grėsmė principui, pagal kurį akcininkas neprivalo atsakyti savo turtu už akcinės bendrovės skolas. Vienintelis dalykas, kuris buvo pripažintas teismų praktikoje, yra tas, kad kai visiškai susipina akcinės bendrovės ir akcininko turtas ir kai šis akcininkas valdo atskirą turtą pažeisdamas sąžiningumo principą savo veiksmais arba neveikimu, jis

daugiau nebegali remtis dviejų turto rūšių (jo asmeninio ir bendrovės turto) atskirumo principu prieš bendrovės kreditorius.

27 Todėl prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas konstatuoja, kad skiriasi nuomonės dėl, pirma, klausimo, ar Pirmosios direktyvos 1 straipsnio ir Įstatymo Nr. 2328/1995 4 straipsnio 3 dalies taikymo sritys sutampa, ir, antra, dėl nacionalinės teisės aktų suderinamumo su minėta nuostata.

28 Esant šioms aplinkybėms *Symvoulio tis Epikrateias*, remdamasi EB 234 straipsnio 3 pastraipa ir 1982 m. spalio 6 d. Sprendimu *Cilfit ir kt.* (283/81, Rink. p. 3415) nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šį prejudicinį klausimą:

„Ar Direktyva 68/151/EEB, kurios 1 straipsnyje nustatyta, kad „šioje direktyvoje nurodytos suderinimo priemonės turi būti taikomos valstybių narių įstatymams ir kitiems teisės aktams dėl tokių rūšių bendrovių: <...> – Graikijoje: ανώνυμη εταιρία [akcinė bendrovė] <...>“, draudžia nacionalinės teisės nuostata, pavyzdžiui, Įstatymo Nr. 2328/1995 4 straipsnio 3 dalį, kurioje numatyta, kad baudos, skirtos pagal to paties straipsnio ankstesnes dalis už galiojančių teisės aktų ir etikos taisyklių, reglamentuojančių televizijos transliuotojų veiklą, pažeidimą, yra skiriamos ne tik bendrovei, turinčiai licenciją kurti ir transliuoti televizijos kanalą, tačiau solidarai ir visiems akcininkams, valdantiems daugiau kaip 2,5% akcinio kapitalo?“

29 Teisingumo Teismas paprašė Europos Sąjungos Teisingumo Teismo statuto 23 straipsnyje nurodytų suinteresuotų šalių, norinčių dalyvauti žodinėje proceso dalyje, išsakyti nuomonę, be kita ko, dėl SESV 49 straipsnio, reglamentuojančio įsisteigimo laisvę, ir SESV 63 straipsnio, reglamentuojančio laisvą kapitalo judėjimą, reikšmės atsakant į *Symvoulio tis Epikrateias* pateiktą klausimą.

Dėl prejudicinio klausimo

- 30 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo pateiktas klausimas susijęs su Pirmosios direktyvos aiškinimu.
- 31 Tačiau reikia priminti, kad tai, jog nacionalinis teismas formaliai pateikė klausimą, nurodydamas tam tikras Sąjungos teisės nuostatas, netrukdo Teisingumo Teismui pateikti šiam teismui išsamų Bendrijos teisės aiškinimą, kuris gali būti naudingas sprendimui jo nagrinėjamoje byloje priimti, neatsižvelgiant į tai, ar jis apie tai užsimena savo pateiktuose klausimuose. Šiuo atžvilgiu Teisingumo Teismas turi iš visos nacionalinio teismo pateiktos informacijos, ypač iš prašymo priimti prejudicinį sprendimą motyvuojamosios dalies, atrinkti aiškintinus Sąjungos teisės klausimus, atsižvelgdamas į bylos dalyką (žr. 2009 m. spalio 27 d. Sprendimo *ČEZ, C-115/08*, Rink. p. I-10265, 81 punktą).
- 32 Atsižvelgiant į pagrindinės bylos faktines aplinkybes ir į taikytinas Graikijos teisės aktų nuostatas, be Pirmosios direktyvos, svarbu išaiškinti ir SESV 49 bei 63 straipsnius.

Dėl Pirmosios direktyvos

- 33 Savo klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas klausia, ar Pirmoji direktyva turi būti aiškinama taip, kad ji draudžia tokias nacionalinės teisės aktų nuostatas, kokia yra Įstatymo Nr. 2328/1995 4 straipsnio 3 dalis, pagal kurią ankstesnėse šio straipsnio dalyse numatytos baudos už teisės aktų ir etikos taisyklių, reglamentuojančių televizijos transliuotojų veiklą, pažeidimą yra skiriamos solidariai

ne tik leidimą kurti ir transliuoti televizijos kanalą turinčiai bendrovei, bet ir visiems akcininkams, kurie turi daugiau kaip 2,5% bendrovės akcijų.

- 34 Graikijos vyriausybė pažymi, kad Įstatymo Nr. 2328/1995 4 straipsnio 3 dalyje numatyta ne solidari bendrovės akcininkų, turinčių daugiau kaip 2,5% jos akcijų, atsakomybė už juridinio asmens skolas, tačiau tai, kad administracinės nuobaudos už teisės aktų ir veiklos taisyklių, reglamentuojančių televizijos transliuotojų valdymą, skiriamos tiek bendrovei, turinčiai leidimą kurti ir transliuoti televizijos kanalą, tiek minėtiems akcininkams, kurie ypač svarbūs kuriant juridinį asmenį ir jam funkcionuojant.
- 35 Tačiau reikia priminti, kad, kaip matyti iš nusistovėjusios Teisingumo Teismo praktikos, SESV 267 straipsnyje įtvirtinta procedūra yra pagrįsta aiškiu nacionalinių teismų ir Teisingumo Teismo funkcijų atskyrimu, todėl pastarasis turi teisę tik pateikti nuomonę dėl minėtame straipsnyje nurodytų Sąjungos teisės aktų aiškinimo ir galiojimo. Šiomis aplinkybėmis Teisingumo Teismas negali vertinti nacionalinių nuostatų aiškinimo arba spręsti, ar nacionalinio teismo išaiškinimas yra teisingas (žr. 2007 m. sausio 18 d. Sprendimo *Auroux ir kt.*, C-220/05, Rink. p. I-385, 25 punktą).
- 36 Todėl Teisingumo Teismas privalo laikytis Graikijos įstatymo išaiškinimo, kuris apibendrintas šio sprendimo 17 punkte ir kuris yra Teisingumo teismui pateikto klausimo prielaida.
- 37 Pirmoji direktyva buvo priimta remiantis EEB sutarties 54 straipsnio 3 dalies g punktu (dabar – SESV 50 straipsnio 2 dalies g punktas).

- 38 Šioje nuostatoje numatyta, kad tam, jog būtų pasiekta įsisteigimo laisvė, Sąjungos teisės aktų leidėjas leidžia direktyvas, skirtas kiek būtina koordinuoti apsaugos priemonės, kurių valstybės narės reikalauja bendrovių ar firmų, apibūdintų SESV 54 straipsnio antrojoje pastraipoje, imtis narių ir kitų asmenų interesams apsaugoti ir siekdamas užtikrinti tokių priemonių lygiavertiškumą Sąjungoje. Pagal SESV 54 straipsnio antrą pastraipą, „bendrovės arba firmos“ – tai bendrovės arba firmos, kurios veikia pagal civilinę ar komercinę teisę, įskaitant kooperatyvus ir kitus pagal viešąją ar privatinę teisę veikiančius juridinius asmenis, išskyrus nesiekiančiuosius pelno.
- 39 Kaip matyti iš pirmųjų dviejų Pirmosios direktyvos konstatuojamųjų dalių, jos tikslas yra koordinuoti nacionalinės teisės nuostatas dėl informacijos atskleidimo, akcinių ir uždarytųjų akcinių bendrovių prisiimtų įsipareigojimų galiojimo ir tokių bendrovių negaliojimo. Taisyklės, kurios privalo būti perkeltos į nacionalinę teisę, apibrėžtos Pirmosios direktyvos 2–12 straipsniuose.
- 40 Net jei iš Pirmosios direktyvos trečios konstatuojamosios dalies galima daryti prielaidą, kad tik bendrovės atsako už savo skolas tretiesiems asmenims savo turtu, šioje direktyvoje nepateikiama vieninga šiuo principu grindžiama akcinės ir uždarosios akcinės bendrovės sąvoka. Tačiau Pirmosios direktyvos 1 straipsnyje kiekvienai valstybei narei nurodomos įvairios bendrovių rūšys, kurių atžvilgiu privalo būti taikomos 2–12 straipsniuose nurodytos taisyklės.
- 41 Remiantis tuo galima daryti išvadą, kad Pirmoji direktyva neapibrėžia, kas yra akcinė ar uždaroji akcinė bendrovė, tačiau tik nustato taisykles, kurios turi būti taikomos tam tikroms bendrovių rūšims, kurias Sąjungos teisės aktų leidėjas apibūdina kaip akcines ar uždariasias akcines bendroves.

- 42 Be to, nors išnagrinėjus valstybių narių teisę, kaip tai padarė generalinė advokatė savo išvados 34 punkte, matyti, kad daugeliu atvejų Pirmosios direktyvos 1 straipsnyje nurodytų bendrovių akcininkai neatsako asmeniškai už akcinės ar uždarnosios akcinės bendrovės skolas, remiantis tuo negalima daryti išvados, kad tai yra bendras bendrovių teisės principas, taikytinas bet kokiais aplinkybėmis ir be išimčių.
- 43 Taip pat, kalbant apie bendrovės įsipareigojimus, iš Pirmosios direktyvos 7–9 straipsnių negali būti kildinamas joks bendras principas, kuriuo būtų apsiribojama tik tam tikrų taisyklių šiuo aspektu paskelbimu.
- 44 Todėl nei iš Pirmosios direktyvos teksto, nei iš jos tikslų aiškinimo ar iš valstybių narių teisės neišplaukia, kad šia direktyva nustatoma taisyklė, jog akcininkas niekada neatsakingas už bendrovei skirtą baudą, įskaitant ir tuos atvejus, kai ši bauda skiriama solidarčiai akcinei bendrovei ir šiam akcininkui.
- 45 Be to, turint omenyje siaurą Pirmosios direktyvos taikymo sritį, dėl tokios taisyklės nacionalinėje teisėje nekiltų grėsmė jos tikslui.
- 46 Todėl į pateiktą klausimą reikia atsakyti taip: Pirmoji direktyva turi būti aiškinama kaip nedraudžianti nacionalinės teisės nuostatos, pavyzdžiui, Įstatymo Nr. 2328/1995 4 straipsnio 3 dalies, kurioje numatyta, kad baudos, paskirtos pagal to paties straipsnio pirmesnes dalis už galiojančių teisės aktų ir etikos taisyklių, reglamentuojančių televizijos transliuotojų veiklą, pažeidimą, yra skiriamos ne tik

bendrovei, turinčiai licenciją kurti ir transliuoti televizijos kanalą, bet solidariai ir visiems akcininkams, valdantiems daugiau kaip 2,5% akcinio kapitalo.

Dėl įsisteigimo laisvės ir laisvo kapitalo judėjimo

- 47 Į SESV 49 straipsnio, reglamentuojančio įsisteigimo laisvę, materialinio taikymo sritį patenka nacionalinės nuostatos, kurios turi būti taikomos tuomet, kai atitinkamos valstybės narės pilietis dalyvauja kitoje valstybėje narėje įsteigtos bendrovės kapitale ir toks dalyvavimas jam leidžia daryti aiškia įtaką šios bendrovės sprendimams bei nulemti jos veiklą (šiuo klausimu žr., be kita ko, 2000 m. balandžio 13 d. Sprendimo *Baars*, C-251/98, Rink. p. I-2787, 22 punktą; 2007 m. spalio 23 d. Sprendimo *Komisija prieš Vokietiją*, C-112/05, Rink. p. I-8995, 13 punktą ir 2009 m. kovo 26 d. Sprendimo *Komisija prieš Italiją*, C-326/07, Rink. p. I-2291, 34 punktą).
- 48 Į SESV 63 straipsnio, reglamentuojančio laisvą kapitalo judėjimą, taikymo sritį, be kita ko, patenka tiesioginės investicijos dalyvaujant įmonėje ir turint akcijų, kurios suteikia galimybę veiksmingai dalyvauti ją valdant bei kontroliuojant, ir portfelinės investicijos, t. y. vertybinių popierių įgijimas kapitalo rinkoje, siekiant atlikti tik finansinę investiciją ir neketinant daryti įtakos įmonės valdymui bei kontrolei (šiuo klausimu žr. 2009 m. rugsėjo 17 d. Sprendimo *Glaxo Wellcome*, C-182/08, Rink. p. I-8591, 40 punktą).
- 49 Nacionalinės teisės aktas, kuris taikomas ne tik toms turimoms akcijoms, kurios leidžia daryti konkrečią įtaką bendrovės sprendimams ir nulemti jos veiklą, bet ir neatsižvelgiant į akcininko turimą dalį bendrovėje, gali patekti ir į SESV 49 straipsnio, ir į SESV 63 straipsnio taikymo sritis (žr. minėto Sprendimo *Komisija prieš Italiją* 36 punktą).

- 50 Pagrindinėje byloje Graikijos teisės aktuose numatytas maksimalus 25 % dalies, kurią gali turėti fizinis ar juridinis asmuo kapitalo bendrovėje, turinčioje leidimą kurti, steigti ir transliuoti televizijos kanalą, apribojimas. Be to, Įstatymo Nr. 2328/1995 4 straipsnio 3 dalyje numatyta, kad bauda gali būti skirta akcininkui, jeigu jis turi daugiau kaip 2,5 % tokios bendrovės dalies.
- 51 Atsižvelgiant į likusį akcinio kapitalo pasiskirstymo būdą, t. y. jeigu jis išskaidytas tarp daug akcininkų, 25 % dalies gali pakakti bendrovei kontroliuoti arba bent jau daryti tam tikrą aiškią įtaką šios bendrovės sprendimams ir nulemti jos veiklą šio sprendimo 47 punkte primintos teismų praktikos Sprendime *Baars* prasme (šiuo klausimu žr. minėto Sprendimo *Komisija prieš Italiją* 38 punktą). Todėl Graikijos teisės aktai gali patekti į SESV 49 straipsnio taikymo sritį.
- 52 Be to, kadangi šie teisės aktai taikomi akcininkams, kurie turi didesnę kaip 2,5 % kapitalo dalį, tačiau jos nepakanka tam, kad jie galėtų kontroliuoti arba daryti aiškią įtaką bendrovės sprendimams, jie taip pat gali patekti į SESV 63 straipsnio taikymo sritį.
- 53 Todėl reikia išaiškinti šias dvi nuostatas.
- 54 Iš nusistovėjusios Teisingumo Teismo praktikos matyti, kad „apribojimo“ sąvoka SESV 49 straipsnio prasme reiškia visas priemones, kurios įsisteigimo laisvės įgyvendinimą draudžia, riboja arba daro jį mažiau patrauklų (2009 m. balandžio 28 d. Sprendimo *Komisija prieš Italiją*, C-518/06, Rink. p. I-3491, 62 punktas).

- 55 SESV 63 straipsnio 1 dalies prasme „apribojimais“ reikia laikyti nacionalines priemones, kurios gali sukliudyti arba apriboti atitinkamų įmonių akcijų įgijimą arba atgrasyti investuotojus iš kitų valstybių narių nuo investavimo į jų kapitalą (minėto Sprendimo *Komisija prieš Vokietiją* 19 punktą).
- 56 Reikia konstatuoti, kad pagrindinėje byloje nagrinėjama nacionaline priemone atgrasomi investuotojai ir taip daroma įtaka dėl jų pateikimo į rinką išsigyjant bendrovių akcijų.
- 57 Nacionaline priemone iš esmės leidžiama televizijos akcinės bendrovės akcininkų atsakomybė už šiai bendrovei skirtą baudą tam, kad šie akcininkai priverstų minėtą bendrovę laikytis Graikijos teisės aktų ir etikos taisyklių, nors įgaliojimai, kurie šiems akcininkams yra pripažįstami taisyklėmis, taikytinomis akcinių bendrovių organų veiklos atžvilgiu, nesuteikia jiems realios galimybės tai daryti.
- 58 Be to, nors priemonė taikoma neišskiriant Graikijos ir kitų valstybių narių investuotojų, jos atgrasomas poveikis yra didesnis kitų valstybių narių investuotojams.
- 59 Kadangi įstatymo tikslas yra skatinti akcininkus sudaryti sąjungas su kitais akcininkais tam, kad galėtų daryti įtaką bendrovės valdymo organų sprendimams, net jei ši galimybė taikytina visiems akcininkams, neabejotina, kad ja pasinaudoti gerokai sunkiau kitų valstybių narių investuotojams, kurie yra mažiau susipažinę su žiniasklaidos realia situacija Graikijoje ir kurie nebūtinai žino apie įvairias grupes arba sąjungas

bendrovės, turinčios leidimą kurti, steigti ir transliuoti televizijos kanalą, kapitalo atžvilgiu.

- 60 Remiantis tuo darytina išvada, kad tokia nacionalinė priemonė, kokia nagrinėjama pagrindinėje byloje, riboja ir įsisteigimo laisvę, ir laisvą kapitalo judėjimą.
- 61 Taip būtų net jei tokia priemonė būtų aiškinama taip, kaip nurodė Graikijos vyriausybė ir išdėstyta šio sprendimo 34 punkte.
- 62 Įsisteigimo laisvės ir laisvės teikti paslaugas apribojimas gali būti pateisinamas tik jeigu jis atitinka svarbesnius bendrojo intereso tikslus, yra tinkamas nustatytam tikslui įgyvendinti ir neviršija to, kas būtina jam pasiekti (šiuo klausimu, dėl įsisteigimo laisvės žr. minėto Sprendimo *Komisija prieš Italiją*, C-518/06, 72 punktą, o dėl laisvo kapitalo judėjimo – minėto Sprendimo *Komisija prieš Vokietiją*, 72 ir 73 punktus).
- 63 Kaip nurodė prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, pagrindinėje byloje nagrinėjamos priemonės tikslas yra priversti televizijos bendrovės gerbti teisės aktus ir žurnalistų etikos taisyklės tam, kad, be kita ko, nebūtų pažeista asmenų, kurių atvaizdas parodomas ekrane arba kurių nurodomas vardas ir pavardė ar pavadinimas, garbė ir privatus gyvenimas. Neabejotinai tai yra teisėtas tikslas.
- 64 Per posėdį Komisija nurodė, kad jokia bylos medžiagos aplinkybė neleidžia nustatyti, kodėl akcininkas, turintis daugiau kaip 2,5% televizijos bendrovės akcijų, turi būti laikomas kaip galintis daryti įtaką bendrovės valdymui. Paklausta šiuo aspektu Graikijos vyriausybė nurodė, kad Įstatymo Nr. 2328/1995 priėmimo laikotarpiu daug

žurnalistų buvo tokie akcininkai ir kad šio įstatymo tikslas buvo, pirma, suskaidyti televizijos bendrovių kapitalą siekiant išvengti per didelių galių susitelkimo vieno akcininko rankose ir, antra, paskatinti akcininkus susitelkti priimant sprendimus, susijusius su programomis.

- 65 Šiuo atžvilgiu, nors Įstatymo Nr. 2328/1995 priėmimo laikotarpiu egzistavo statistinė koreliacija tarp akcininkų, turinčių daugiau kaip 2,5% televizijos bendrovės akcijų, ir žurnalistų darbo, tokio ryšio nepakanka, kad būtų galima laikyti, jog nagrinėjama priemonė tinka jos siekiamam tikslui įgyvendinti ir kad ji neviršija to, kas būtina jam pasiekti.
- 66 Žurnalistų profesija gali būti vertinama kaip adekvatus kriterijus nustatant asmenis, galinčius daryti įtaką televizijos bendrovės valdymui, bet tai netaikytina paprastam akcininkam, turinčiam šiek tiek daugiau kaip 2,5% arba pakankamai akcijų, kad galėtų daryti aiškią įtaką televizijos bendrovės organams minėto Sprendimo *Baars* prasme.
- 67 Šiuo atžvilgiu, jei priemonės tikslas yra tas, kad žurnalistai laikytųsi įstatymų ir jų profesijos etikos taisyklių, labiau tinkama priemonė yra nubausti asmeniškai juos, o ne paskirti nuobaudas akcininkams, kurie nebūtinai yra žurnalistai.
- 68 Atsižvelgiant į tai reikia pažymėti, kad Graikijos įstatyme yra numatytos kitos galimos nuobaudos, kurios labiau tinka juo siekiamam tikslui įgyvendinti, nes jos susijusios su televizijos veikla, o ne su paprastu kapitalo dalies turėjimu, kaip antai atitinkamos transliuotojo laidos laikinas, iki trijų mėnesių, transliavimo sustabdymas arba visiškas

nutraukimas, visos televizijos programos laikinas, iki trijų mėnesių, transliavimo sustabdymas, leidimo eksploatuoti kanalą atėmimas arba etikos pobūdžio sankcijos.

- 69 Be to, darant prielaidą, kad visi akcinės bendrovės akcininkai yra sektoriaus, kuris priskirtinas bendrovės veiklos tikslui, darbuotojai, būtų paneigtas laisvas kapitalo judėjimas, kuris apima portfelines investicijas, t. y. vertybinių popierių įgijimą kapitalo rinkoje, siekiant atlikti tik finansinę investiciją ir neketinant daryti įtakos įmonės valdymui bei kontrolei, (2006 m. rugsėjo 28 d. Sprendimo *Komisija prieš Nyderlandus*, C-282/04 ir C-283/04, Rink. p. I-9141, 19 punktą). Būtent šią investicijų rūšį galės realizuoti kitų valstybių narių investuotojai, kurie siekia išskaidyti jų investicijas.
- 70 Iš viso to, kas išdėstyta, darytina išvada, jog SESV 49 ir 63 straipsniai turi būti aiškinami taip, kad jie draudžia nacionalinės teisės nuostatas, pavyzdžiui, Įstatymo Nr. 2328/1995 4 straipsnio 3 dalį, kurioje numatyta, kad baudos, paskirtos pagal to paties straipsnio pirmesnes dalis už teisės aktų ir etikos taisyklių, reglamentuojančių televizijos transliuotojų veiklą, pažeidimą, yra skiriamos ne tik bendrovei, turinčiai licenciją kurti ir transliuoti televizijos kanalą, tačiau solidarai ir visiems akcininkams, valdantiems daugiau kaip 2,5% akcinio kapitalo.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

- 71 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (antroji kolegija) nusprendžia:

- 1. 1968 m. kovo 9 d. Pirmoji Tarybos direktyva Nr. 68/151/EEB dėl apsaugos priemonių, kurių valstybės narės, siekdamos suvienodinti tokias apsaugos priemonės visoje Bendrijoje, reikalauja iš Sutarties 58 straipsnio antroje pastraipoje apibrėžtų bendrovių, jų narių ir kitų interesų apsaugai, koordinavimo turi būti aiškinama, kad ji nedraudžia nacionalinės teisės nuostatos, pavyzdžiui, Įstatymo Nr. 2328/1995 „Privatios televizijos ir vietinio radijo teisinė tvarka, klausimų, susijusių su radijo ir televizijos rinka, reglamentavimas ir kitos nuostatos“, iš dalies pakeisto Įstatymu Nr. 2644/1998 „Dėl mokamų radijo ir televizijos paslaugų teikimo“, 4 straipsnio 3 dalis, kurioje numatyta, kad baudos, skirtos pagal to paties straipsnio pirmesnes dalis už galiojančių teisės aktų ir etikos taisyklių, reglamentuojančių televizijos transliuotojų veiklą, pažeidimą, yra skiriamos ne tik bendrovei, turinčiai licenciją kurti ir transliuoti televizijos kanalą, tačiau solidarčiai ir visiems akcininkams, valdantiems daugiau kaip 2,5 % akcinio kapitalo.**
- 2. SESV 49 ir 63 straipsniai turi būti aiškinami taip, kad jie draudžia tokias nacionalinės teisės aktų nuostatas.**

Parašai.